

1. Dorscher s. Joh. Georgij / diff.
de Sanguine et suffocato.
Rostochij 1683.
2. Teutschmann s. Joh. / diff.
de Bonij operibus.
1683.
3. Dorscher s. Joh. / diff. adversus
Judeos et photianos.
Rostochij 1686.
4. Edzardi s. Erre / diff. adversus
Judeos et photianos.
Rostochi 1686.

DISSERTATIO THEOLOGICA
DE
FIDE SIMPLICE

31

quam.
Consensu Amplissimæ Facult. Theologicæ
SUB PRÆSIDIO
VIRI MAGNIFICI, SUMME REVERENDI, AMPLISSIMI
ATQVE EXCELLENTISSIMI,
DOMINI

D. JO. FRID. MAYERI,

Sacri Palatii Cæsarei Comitum, Consilarii S. Reg. Maj. Svcc.
Sereniss. Duc. Holsatiæ, & Reverendissimæ Abbatissæ Quedlinburgensis in
Sacris Primarii; Universitatis Gryphiswaldensis Pro-Cancellarii Perpetui,
& Professoris Theologiæ Primarii, Consistorii Regii Præsidis, Pomeraniæ
Sveciæ Rugiæq; Superintendentis Generalis; Facultatis Theologicæ
h. t. DECANI, atqve Academiæ RECTORIS,

Patroni Sui summâ observantiâ colendi,

PRO LICENTIA

consequendi Doctorales in Theologiâ honores
placidæ Eruditorum Disquisitioni

ad d. 25. Octobr. 1702.

offert

JOACH. FRID. Schmidt /

Ecclesiastes Stargardensis.

GRYPHISWALDIÆ,

TRIPIS DANIELIS BENJAMINIS Starckens/
Reg. Academ. Typogr.

39

PER-ILLUSTRI BARONI,
DOMINO,
DOMINO PAULO
à FUCHS,
SACRÆ MAJESTATI RE-
GIÆ PRUSS.

à
CONSILII STATUS ET BELLII INTIMIS,
SUMME REVERENDI CONSISTORII PRÆSIDI,
ET NEGOTIORUM FEUDALIIUM
DIRECTORI &c. &c.

DYNASTÆ IN MALCHO ET FUCHSHÄVEL &c. &c.
DOMINO MEO GRATIOSISSIMO,
MÆCENATI MAXIMO,
VITÆ PRÆSENTIS COMMODA,

ET
FUTURE SEMPITERNA GAUDIA,
SIMPLICIS FIDELI,
CERTISSIMOS FRUGIUS
APPRECOR.

PER-ILLUSTRI BARON
DOMINO
DOMINO PAULO
FUCHS
SACRAE MAJESTATI RE-
GIAE PRUSS.

CONSILII STATUS ET BELLI INTIMIS
SOMME REVERENDI CONSISTORII PRÆSIDI
ET NEGOTORUM FUNDALIIUM
DIRECTORI & c.
DIGNITATE IN AUSTRO ET HUNGARIE ET c.
DOMINO MEO GRATISSIMO
ACCENATA XXVMO
VITA PRÆSENTIS COMMODA
ET
FUTURE SEMPERNA GANDIA
SIMPLICIS FIDEI
CERTISSIMOS FRUCTUS
APPRECOR.

PER-ILLUSTRIS BARO,
DOMINE GRATIOSISSIME.

Fides *Simplisissima*, *optima Fides*. Eà qui in-
structus est atqve ornatus, omnium mortalium cen-
sendus est prudentissimus æqve ac felicissimus. Eam
qui mente complexus est, stolidam & nimis curiosam,
speculandi rationem animo ejicit suo, rerumqve ad salu-
tem æternam consequendam facientium fugit ignorantia-
am. Neutri enim concedit locum *Fides Simplex*, quæ
Sapientia est verbo DEI revelato contenta quidem, una
tamen ex eo justè cognoscens, quicquid animæ prodest
saluti. Hanc Fidem amplexi sunt, quotquot nunc beati
gaudiis fruuntur sempiternis. *Simplicis* igitur *Fidei*
cogitatio omnes ad celum properantes habet sollicitos.
Quapropter & ego fidem meam declaraturus simplici-
ter dissertatione quadam, quid celi candidatis sit cre-
dendum, exposui. Quem exiguum laborem, Tuo,
Per-Illustris Domine, Nomini dicare haud sum veri-
tus.

tus. Ab animi Simplicitate hoc meum profectum est
consilium, nec dubito, quin benevola Tua, *Vir Per-
Illustris*, in literas Sanctiores Voluntas id benignè sit
approbatura. DEUS T. O. M. Te, *Vir Per-Illustris*,
suo tueatur Præsidio, omniqve muniat incolumitate, quo
Præpotentissimus REX, operâ Tuâ diu adhuc uti, &
Ecclesia pariter ac Respublica prudentissimis Tuis con-
siliis non tantum conservari, sed etiam majoribus sub-
inde felicitatis accessionibus crescere possint atqve au-
geri. Voro respondeat precor DEI Voluntas ac pro-
sper successus. Me verò, *Per-Illustris Baro*, Tuæ
gratiæ habeas commendatissimum, qui nunquam com-
mittam, ut Te, vel defendisse me, aut meæ favisse saluti
pœniteat. Dignum igitur me ut iudices summopere
contendo,

PER-ILLUSTRIS BARO,

DOMINE GRATIOSISSIMÈ,

Qui Excellentie Tuæ & ad preces ad
Deum fundendas, & ad quavis offi-
ciorum genera paratissimus ap-
peller Clients

JOACH. FRID. SCHMIDT.

I. N. J.

Tempora labuntur: Aeternitas advolat: anima
 consulendum salutis. Illis præterlapsis, ista nihil
 ostendit præter gloriam ac iram sempiternam,
 nec hac impiâ morte semel amissa instaurari poterit.
 Quicquid enim salutis recuperanda extat: id omne
 angustiis hujus vite terminis est limitatum. Tem-
 pora igitur presentia optimè collocanda. Non momen-
 tum prætermittendum, quo non id agatur, ut anima
 perpetua nec ullis seculis terminanda floreat felicitate.
 Fieri autem id nequit, nisi intellectus à Spiritu S. sem-
 per duratura veritatis illustratus sit luce, & voluntas
 pio accensa desiderio cognitam amet, atq; eligat. Nam
 utrumque conjungendum existimant literæ sacre. In-
 tellectus, quid credendum sit, cognoscat necesse est:
 voluntati amplectendum, quicquid ab intellectu cogni-
 tum proponitur. Es. LIII. 11. Joh. XVII. 3. Joh. I. 5. 12. & c.
 Quapropter exulare jubetur doctrina, quæ mysteria de
 DEO tantum voluntatis, non etiam intellectus tribuit
 illuminationi, illa mysteria cerebri, hæc amoris appellans.
 Nos in hac vite æternæ salutis rationem habituri, a nimia
 scrutandi subtilitate promissima errorum genitrice ab-
 stinebimus, simplicem fidem, quæ & intellectus & vo-
 luntatis postulat illuminationem, propositurui. **DEUS**
T. O. M. destinata auxilio adjuvet suo.

*fidei
monitum*

Oces evolvemus, antequam rem aggrediamur, ne earum significatio ambigua inanes pariat disceptationes. Fidei significatio multiplex cognita est atque explorata. Paucis, quod ad rem nostram declarandam facit, exponemus. Fides hinc & rem credendam complectitur sive doctrinam, quæ apprehenditur, & salutarem ejus cognitionem. Quam vim huic voci Scriptura S. vindicat *Gal. IV. 10.* ubi *οικεῖσι τῆς πίστεως* sunt, qui quasi in domo fidei habitant, quæ fundamento nititur CHRISTO JESU, in cujus sapientissima cognitione omnem salutem repositam atque constructam esse simpliciter censent, credunt, certoque confidunt *οικεῖσι τῆς πίστεως Job. XIX. 25. Esa. LIII. 11. Gal. II. 20.* Utrumque igitur *πίστις* h. l. complectitur & fundamentum, & ejus salutarem cognitionem. Illo enim sublato fides est nulla: hac à fundamento avulsa nemo *οικεῖσθαι τῆς πίστεως* esse potest, sed à domo fidei exulat, & ab omnibus bonis à Patris gratia proficiscentibus *1. Job. II. 23. Conf. Eph. II. 29.* ubi *οικεῖσι τῆς πίστεως* vocantur *συμπολιταὶ τῶν ἁγίων, καὶ οἰκεῖσι τῷ θεῷ.* Tales autem esse non possunt, nisi *ἐν τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἀκρογωνιαίῳ αὐτῶν ἰησοῦν χριστὸν v. 20. ἐν πνεύματι v. 22.* cognoscant. *Hülsemann. in Assertionem Theologicam quod simplicissima Fides sit optima. Fides §. X. XI. XII.*

*simplicitas
vocata*

Vox simplicitatis in propriissima significatione idem valet, ac quod non ex diversis est compositum, sed uno quodam genere constat *Flacius. Inde & Hesychius vocabulum græcum*

cum ἀπλῶν interpretatur per τὸ ἀσύνθετον ἢ τὸ μὴ πλάγιον. Ad
 originem ejus si deflectere velimus, ea non discrepat ab hac
 significatione. Nonnullis enim idem exprimere videtur,
 quam quod duæ illæ voces sine plica. Græci quoque ean-
 dem vim vocabulo suo tribuunt: quippe qui vestes non
 rugatas appellant ἀπλοῖδας, sive ἀπλᾶς χλαῖδας. Sensu vero
 translato in bonâ & quæ ac malâ parte eam leges usurpatam.
 Id quod egregiè explicat Svidas his verbis: ἀπλότης διττὴ
 ἢ μὲν ἐμφρων καὶ δικαία ἢ δὲ ἀνόητος καὶ ἄδικος. Et simplex modo
 ille vocatur, qui omnium rerum est rudis ac imperitus natu-
 raliq; quodam rationis defectu laborat: modo is, qui haud
 fucata morum probitate est insignis, malitiam, fraudes, artes
 atque dolos ex animo ejicit suo, ac aperto mentis candore
 DEUM veneratur, omnique fallendi studio remoto aliorum
 utitur consuetudine. Et ne hoc ipsi finxisse videamur,
 nobiscum faciunt sacræ literæ. *Prov. I. 22. & Cap. VII. 7. VIII. 5.*
 Simplex ponitur pro rudi stulto ac ratione minimè rectè
 utente. *ἄπλος* enim is est, cujus animum tam præpostera tenet
 simplicitas ac stoliditas rerum, imprimis divinarum ignorantia,
 ut quidvis facile ipsi persuaderi possit, quo decipiatur,
 atque ad peccata seducatur. Bonam simplicitatis significa-
 tionem declaraturi Hebræi adhibent *אִשְׁתִּי* vel *אִשְׁתִּי*. Quæ
 voces integritatem denotant atque innocentiam, quæ nihil
 vel malitiæ, vel fraudis, vel etiam pravæ ignorantia admi-
 stum habet, *Psal. XXV. 21. 2. Sam. XXII. 34. Gen. XX. 5.* In
 N. T. ἀπλοῖται vocantur simplices atque ἀπλοῖ. Illi cornua
 deponunt ac nocendi cupiditatem, nec aliorum astutè medi-
 tantur perniciem, columbarum imitantes naturam, contenti
 non lacessi, & satis habent, si piæ prudentiæ beneficio adju-
 tiorum defugere possint insidias. Vid. *Matth. X. 16. Rom. XVI. 19. Phil. II. 15.* Laudandæ hujus simplicitatis veram expri-
 mit indolem Vernulejus his verbis: *Passim apud Juris Consul-*

tos. & in sacrorum canonum Libris insignia loca reperiuntur; in quibus simplicitati subveniendum esse affirmatur. Hanc tamen cum modo esse oportet. Si enim simplicitas esset fatuitas quædam, damnosa foret & vituperio digna. Modum inuit ipse CHRISTUS: *Effote prudentes, sicut serpentes, & simplices, sicut columba.* *Matth. X. & Rom. XVI.* Volo, sapientes esse in bono, & simplices in malo. D. Hieronymus ait: *Prudentiam absque simplicitate, malitiam esse, & simplicitatem absque ratione, stultitiam nominari.* Hi vero simplicitatem columbæ habent, qui nulli dolo machinantur, nec aliorum supplantantur infidiis, quod non multum distet in vitio, aut decipere, aut decipi posse. Vid. *Dannbaueri Theol. Consc. P. I. p. 103.* Hi scilicet ὁπλοὶ quicquid agunt, non inviti agunt, aut ad commodum aliquod spectantes. Sic DEUS largitur ἀπολόγως, *Jac. I. 5. i. e. promptè & ex animo solo benefaciendi studio.* *Flac.* Et ita in locis allegatis mores ac facienda respicit vox simplicitatis potius, quam dogmata fidei & credenda. Interim tamen & simplicitas ipsi fidei tribuitur *Dannbauer. Lect. Catech. Part. V. im Bericht vom einfältigen Glauben / quæ simplex dicitur, propterea quod nihil peregrini habeat admistum, sed in sola acquiescat revelatione in verbo facta omni malitia, & dolo, corruptendiq; voluntate remota.* *2. Cor. II. 17. Olear.* nec loci quicquam relinquat somniis, vel hominum speculationibus, aut sanctionibus scripturæ minimè probatis *Hulsem. t. c. §. XXXI. & XXXII.* nec justo curiosius credenda in sacris literis manifestata scrutetur, ne veri Spiritus S. sensus jacturam faciat. Ἀπλῶς Svidæ etiam dicitur ἀπεργάζων ἢ τὸ μηδὲν ἐκ τῆς ἐαυτοῦ ἐπινοίας ἀλάττον; Ita & simplex fides est ἀπεργαζομένη. nec quicquam fingit sibi, aut credit, nisi quod προφητεία τῆς γραφῆς tradit ex se atq; mente Spiritus S. explicata, *2. Petr. I. 20. 21.* *Euclides multa rogatus de DEO, quæ petis, inquit, ignoro, hoc unum scio, DEUM curiosis esse imperio.*
suu.

sum. *Becman*. Idem & fides simplex nimis curiosa indagandi ratione mysteria perscrutantibus minatur.

§. III.

Dum autem afferimus fidei simplicitatem, ea non patrocinaut crassa mysteriorum ignorantia inter nostros maxime familiari, de qua ministri verbi divini imprimis habent, quod conqverantur. Quo sensu fides simplex si accipiat, non est optima, sed asylum ignorantia, quam prætexitur ii, qui supina negligentia occupati, ulterius in mysteriorum cognitione progredi recusant. Neque Pontificiorum fidei implicita & carbonaria opitulatur. Hæc enim non fides simplex, sed ignorantia est, quæ *Dannbauero* Theol. Consc. P. I. pag. 102. dicitur *simplicitas ceca, ignava exitialis fidei, quam pessima excipit vita*. Male enim vivitur, cum de DEO non rectè creditur. Aug. Lib. V. de Civ. DEI 10. Et licet externa vita videatur ad honestissimos mores composita, tamen nihil veræ adest sanctitatis, sed stulta tantum persuasio cum simulatione & perpetuis erroribus conjuncta. Malum enim fidei in optimis moribus facit hæreticos, superbos, schismaticos, quos Scriptura proprie impios vocat. Lutherus. Videatur in hancrem *Dannh. Lact. Catech. P. V. im Bericht vom Einfältigen Glauben* / qui egregie ex *Gen. XX. 5. 2. Sam. XV. 2. Act. II. 46. Rom. XII. 8. 2. Corin. VIII. 2. 7. Cap. IX. 11. Jac. I. 5. Col. III. 23.* simplicitatem explicat, quæ si accedit ad fidem, fides simplex est optima. Nam ἡ τῆς ἀπλότης πίστεως βελτίων ἐστὶ τῆς ἐκ περιεργασίας πιδανολογίας *Athan. Orat. IV. contra Arian. p. 257.* Illa simplicitas rationi imponit silentium, nec quicquam virium in cognoscendis mysteriis rationi sibi relicta concedit facultatem, sed omnem eorum scientiam Spiritus S. ope haurit ex ore DEI per verbum scriptum loquentis. Et licet multa rationi videantur *παραδοξότατα*, tamen fidei simplicitas ea credit verissima, propterea quod DEUS, à

quo

desimp
quod negative

Positive

quod nil nisi verum proficisci potest, *Joh. XVII. 17.* nobiscum communicavit. Et cum illa credat, quæ DEUS tradit reconditæ sapientiæ fons, simplex fides stolidis hominibus videtur stulticia: quippe qui nihil admittere volunt, nisi quod cum stultæ rationis viribus consentiat: revera autem ea est DEI sapientia nos ad vitam æternam deducens, *1. Cor. I. 21. Cap. II. 6. 7. seqq. Eph. I. 8. 17.*

§. IV.

*Simplex fides
concludat*

Simplicitatem fidei maximè commendat Scriptura, *2. Cor. XI. 3.* ubi vocatur ἀπλότης ἢ εἰς τὸν Χριστὸν denominatione facta à fundamento hypostatico, quod est CHRISTUS JESUS, *1. Cor. III. 11. Job. III. 16. 1. Job. V. 5.* Hunc unum pia simplicitate certo persuasi habemus pro Salvatore, hunc unum amamus, hunc unum audimus, hunc unum sequimur. *Act. IV. 12. Job. X. 4. 5.* Quicquid ab ea simplicitate discedit, est φθορὰ perfecta à πανουργία & multiplici arte Diaboli. Omnia igitur, quæ revelata ad CHRISTUM sunt referenda. Hæc est rerum ad salutem nostram pertinentium connexio. Quæ simulac turbatur, simplicitas periclitatur fidei, & nisi in tempore ei ex sacris literis paretur medela, corrumpitur prorsus ac perit. De hac simplicitate maximè fuerunt solliciti veteres Christiani dicti inde imprimis à Valentinianis ἀπλοὶ simplices. *Clemens Alex. Strom. L. II. p. 363.* Triplex illi hominum genus constituebant, πνευμαλικῶν, ψυχικῶν, σαρκικῶν *Epirob. Hæres. XXXI. pag. 772.* ψυχικὰς simplices appellantes, propterea quod fide simplici ad salutem properabant æternam. Vid. *Korth. H. E.* Rationem eandem suggerit *Clemens I. c.* verba digna, quæ adscribantur: οἱ δὲ ἀπὸ καλεσθῆναι τὴν μὲν πίσιν τοῖς ἀπλοῖς ἀπονεύσαντες ἡμῖν, ἀνθρώποις δὲ τὴν γνώσιν, τοῖς φύσει σαζομένοις, κατὰ τὴν τὰ διαφθορὰ πλεονεξίαν σπερματικῶν, ἐνυπάρχειν βάλουσαι, μακρὰ δὲ κεχωρισμένην πίσεως, ἢ τὸ πνευμαλικῶν τὰ ψυχικὰ λέγοντες. Intelligimus ex his, quod simul ac homo à simplicitate recedit fidei, & justo

iusto altiora sapere cupit, stulta mentis pervasione abreptus
 in errores incidat animæ salutis perniciosissimos. Ideo &
 Martyres & pii in agone mortis constituti fidem simplicem
 semper retinuerunt, quæ edocti omnem in JESU collocarunt
 fiduciam. Stephani ultimum suspirium erat: *Domine JESU*
suscipe Spiritum meum Actor. VII. 59. Hanc fidei simplicitatem
 Martyres vel appellatione nominis JESU vel publica Chri-
 stiani aut Christianæ professione declararunt. JESUM
 enim appellasse, aut Christianum vel Christianam se con-
 stanter nominaisse erat fidem confirmasse. Ante supplicia
 etiam, quæ sustinere sunt coacti, de Christianæ fidei simpli-
 citate sunt interrogati: num Christiani essent? Quæ Chri-
 stianorum fides? quis Christianorum DEUS? Quod ejus
 nomen? Ad singulos Articulos clara voce responderunt
 fidem alacriter comprobantes. *Euseb. H. E. Lib. III. Cap. I. seqq.*
Nicephorus H. E. Lib. III. Cap. XXXV. Hildebrandus de arte bene mori-
endi Cap. VI. pag. 81. Constans hæc fidei declaratio tanquam
 pœnæ titulus martyribus præferebatur, quæ de re nos cer-
 tiores facit epistola Lugdunensium de Attalo Martyre apud
Euseb. H. E. Lib. V. Cap. III. Περὶ αὐθιγῶν κύκλω τῆ ἀμφοτεράτερῃ,
πάναν ἁλῶν προάγοντι, ἐν ᾧ ἐπέγραψθη ῥωμαῖσι ἕως ἐστὶν Ἄθλα
ὁ Χριστιανός. Præterea etiam morientes multi, qui per omnem
 vitam variis cerebri speculationibus circumacti fidei simpli-
 citate neglectâ multum peregrini admiscuerunt, morti tan-
 dem vicini ad unum JESUM confugerunt. Exempla legere
 licet apud *Hildebrandum l. c. pag. 108. seqq.* Pii etiam Impera-
 tores Pontificiæ initiati religioni è vita excessuri simplici fide
 CHRISTUM sunt complexi. Carolus V. Jacobus Mase-
 nius Vix ordinis Jesuitici scribit Servatoris nostri patientis
 consilium meritis pronuntiatis ejusdem exspirantis verbis:
In manus tuas, Domine, commendo Spiritum meum, inter religio-
*forum circumstantentium preces gemitusq; placi dissi-
 mē 21.*

B

Septem

Septembris Anni 1558. exspirasse. In Anima Hist. Lib. VII.
pag. 205. Adde Thuanum Lib. XXI. Historiar. Fam. Strada de Bello
Bellico Lib. 1. Nec Maximilianus II. fata suprema expectans
Lambertum Gruterum Episcopum Neapolitanum prius ad-
mitti voluit, quam esset pollicitus, se de nulla alia re verba
facturum, quam de CHRISTI merito & sanguine ejus
sudore. Crato in Oratione ejus funebri, ex quo Mark. Theatr. Hist.
pag. 1099.

§. V.

Simplicis fidei
simplicis.

Dari igitur ac commendari fidem simplicem constat.
Nunc porro inquirendum, quid sit? Sacras literas si probe
excutiemus, illæ hanc nobis proponunt fidei simplicis de-
scriptionem, quod sit sapientia per Spiritum S. ex sacris literis
percepta, quæ quæ creditu ad salutem aeternam sunt necessaria, non
tantum verè secundum sensum CHRISTI atque Spiritus, sed etiam
salutariter & cum affectu cognoscimus & ad vitam aeternam perducimur.

§. VI.

34 *Sapientia*

Sapientia apprimè tribuitur fidei simplici ex 1. Cor. II. 6. 7.
Propterea quod analogice cum principium credendi, tum
etiam conclusiones ritè inde fluentes cognoscat. Fraudu-
lentas igitur simplex fides & vera sapientia fugit λογισμα-
τίας, & quæ κατὰ τὸ πᾶν intelligi non possunt, κατὰ τὴν δια-
φορὰν explicat. Non enim omnia dogmata ἀποδεχῆι & κατὰ
τὸ πᾶν in Sacris literis ostendi possunt, quod frustra Fran-
ciscus Veronius cum suis à nobis postulat: sed quædam per
prohæm legitimam & evidentem consequentiam deducenda
sunt ac colligenda exemplo CHRISTI Matth. XXII. 31. 32. Sapi-
entia igitur opus est, non philosophica, quæ demonstrativa
per suas causas à priori, sed πνευματικὴ Col. I. 9. denotans
rerum altissimarum ex altissimo principio cognitionem.
Vocatur σοφία θεῶν ἐν μυστηρίῳ quia à DEO est, consistens in
mysterio

Philosophica
divinæ.

mysterio sublimissimo. Schmid. in Comm. in h. l. Quapropter viribus naturalibus ne sapientissimorum quidem hujus mundi parari potest v. 8. sed per Spiritum S. vers. 14. C. XII. 3. non veto immediatè ab ipso nobis traditur, sed interveniente verbo, ex quo quicquid ad salutem consequendam necessarium unice hauriendum Deut. IV. 2. Jos. XXIII. 5. Es. VIII. 20. Luc. XVI. 29. Job. V. 39. cujus efficacia non differt quoad rem à virtute Spiritus S. Quæst. Part. III. S. T. p. 492. eandemque indocendis, erudiendis ac convertendis hominibus vim, quam Spiritus S. habet, licet modus habendi sit diversus. Spiritus enim illam habet ex se, verbum vero tantum communicative. Quicquid igitur verbum nobis tradit, id etiam tradit Spiritus S., quia verbum nusquam nec unquam sine Spiritu est, Job. VI. 63. Traduntur autem multa à Spiritu per verbum, quæ omnia summâ reverentiâ credenda, imprimis sapientia spiritualis, quæ ad salutem creditu sunt necessaria ex eo cognoscit (1) secundum sensum CHRISTI & Spiritus S. 1. Cor. II. 14. (2) etiam salutariter, Job. XVII. 3. in quo dicto *græcis* idem valet, quod sapientia, nec nudam tantum ac theoreticam denotat cognitionem, sed spirituales, practicam, salutarem, cum affectu & effectu fidei conjunctam, alias vitæ æternæ causa esse non posset, quia ratione habitus simplicis fidei differt ab habitu theologiæ. Illo enim in homine Theologo percunte, tamen hic manere potest, 1. Cor. IX. ult. Quippe habitus Theologiæ non tam per Spiritus S. gratiam inhabitantem, quam assistentem confertur, operantem etiam certo modo in impiis Num. 23. & 24. Phil. I. 15. seq. 1. Corinib. XIII. 2. Cum itaque sapientia ista ex verbo DEI hauriatur, & cognitio inde existat affectiva cû utique ad vitam æternam perducî possumus. Id, quod etiam patet ex 2. Timoth. III. 15. Ubi notandum verbum σοφία, quod proprie idem significat,

ac sapientiam docere. Spiritus igitur sapientiam per verbum docet, quæ ducit εις σωτηριαν.

§. VII.

Simplicis Fidei descriptione nonnihil enucleatâ fufius explananda, quænam creditu ad salutem æternam sint necessaria *Dannbauer. Theol. Consc. Part. I. pag. 76.* existimat, ea non evidentius exponi posse, quam in imagine architectonicæ. Domus quemadmodum fundamento constat, atq; alia requirit ad conservationem: ita fides Christiana quasi domus est, quæ fundamentum postulat salutis, & alia credenda, quibus magis magisque Christianus in fundamento confirmetur, ac contra hostium impetus & insultus tutus esse queat. *Fundamentum* autem fidei asserendum ejusmodi, in quo omnes fideles & V. & N. Testamenti conveniunt, quod vel *personale* JESUS CHRISTUS, *1. Cor. III. 11.* vel *doctrinale*, quale illud, *Actor. XV. 11.* διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καὶ ὃν ἄπορον κακείνοι, & *Cap. IV. 12.* ἔκ ἐστιν ἐν ἄλλῳ ἔθενι ἢ σωτηρία, ἕτε γὰρ ὄνομα ἐστὶν ἕτερον ὑπὸ τὸν ἕβραϊὸν τὸ δεδιμένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. *Fundamento* huic pro tempore accessere & alia necessariò credenda. Unde τὸ necessario credendum distingvendum inter fundamentum necessario credendum, & inter articulum fidei necessariò credendum, fidei fundamento superstructum. *Fundamentum* fidei differt ab articulo fidei fundamentali, quoad necessitatem credendi inæqualem. Quicumq; salutem expetit æternam absolutè & simpliciter sciat & credat fundamentum fidei necesse est. Hac fide instructi fuerunt, quotquot salvati, quæ nec infantibus baptizatis neganda, *Matth. XVIII. 6.* & eandem amplexi sunt, qui sub V. T. ad salutem pervenerunt sempiternam. *Genes. V. 29. Cap. XLIX. 18. Psalm. XIV. 17. Esa. LXIV. 1. Job. VIII. 56.* Vide pluribus *Dannhauerum l. c. Articuli*

amamentu
Personale
doctrinale

culi verò fundamentales, qui vel ad fidem ducunt, vel ex ea flant, antequam patefacti, ignorari poterunt sine ulla salutis jactura, postquam autem revelati sunt ac plena evidentiqve ac sufficienti explanatione declarati, non ignorari, neq; negari possunt: non ignorari, quia profectum in mysteriorum cognitione DEO debemus, *Hebr. V. 12. 2. Petr. III. 18. 1. Corinth. XIV. 20. Ephes. IV. 13.* ideo jubemur Scripturam scrutari, ne ignorantia pariat errores & peccata. *Matth. XXII. 29. Cap. V. 22. seqq. Prov. XIV. 22. Psalm. LVIII. 4.* Sed lumen veræ cognitionis accendatur, *Job. V. 39. 2. Petr. I. 19.* In suam itaqve peccat salutem, qui non Spiritus S. adjutus viribus conatur tantam credendorum cognitionem simplici animo sibi parere, quanta nos per verbum DEUS vult instructos atqve ornatos. Non negari possunt articuli fidei fundamentales, imo ne minimus quidem eorum. Fides enim, ut Lutherus loquitur, est una copulativa, cujus articuli arctissimo vinculo cohærent, haud secus ac annuli catenæ, ut unum si solveris, tota rumpatur compages. Id quod declarant verba Symbolica Athanasii: *Quicumqve vult salvus esse, ante omnia opus est, ut teneat catholicam fidem, quam nisi quis integram inviolatamqve servaverit; absq. dubio in æternum peribit.* Chrysofomi simile hanc rem uberius explicans desumptum à monetæ adulteratione legi potest apud *Finck. Can. Theol. IX. Cent. III. pag. 15.* Ita secuti Dannhæverum necessariò credenda exposuimus, nunc paulo distinctius omnia explanabimus.

§. VIII.

Communem Theologorum sententiam retenturi distinguimus dogmata ad salutem necessaria in ea, quæ ante fundamentum fidei vel supponuntur, vel id intrinsecè constituunt, vel consequuntur. Inter ea, quæ ad salutarem fiduciam consequendam præsupponuntur, primum locum obtinet dogma de

B 3

Sacra-

*dogma ad salutem
se fundat
in fidei
puncto
cetera...*

De Deo

Sacratum literarum divinitate, ut credatur, quicquid iis
comprehensum, à DEO profectum. (2) prærequiritur, ut
pro certo habeamus DEO cura esse res hominum, atque adeo
omnino credamus, esse potentem, qui quicquid promisit,
possit servare, omniscium, qui molestias animi & corporis
sciat, veracem, cujus verba fallere nequeant, immutabilem,
qui in fide semel data ac promissis suis constanter perseve-
ret, (æternitas à nonnullis huc etiam referri solet, sed non
tam ad antecedentia quam consequentia fidei referenda)
Sanctum, ut summa semper reverentia de supremo illo Nu-
mine cogitemus, non imitantes Gentiles, qui Numina sua
multorum arguebant criminum, justum, qui non possit, quin
peccata justa animadversione vindicet, nec ea condonet,
nisi perfectissimo pretio ἰσοϕϕῶσ satisfiat justitiæ ejus immu-
tabili, Volentem nos miseria liberare & pristina restituere
felicitati. Huc etiam referenda doctrina de DEO Trino Job.
VIII. 19. XVII. 3. 1. Job. II. 23. Sine hoc cum vera fides concipi
non possit, illa omni tempore etiam Patribus V. T. creditu
fuit necessaria. Qui enim per gratiam patris salutem desiderat
æternam, filium quoque cognoscat necesse est, quippe in eo
omnis gratia nobis conceditur 2. Tim. I. 9. Act. XV. 11. Et cum nemo sine
Spiritu Jesum possit nominare Dominum 1. Cor. XII. 3. nec quisquam
se CHRISTI verum profiteri queat cultorem, nisi habeat
Spiritus, is utique cognoscendus est atque credendus.
Rom. VIII. 9. Inde nec ignorari nec negari debet, filium ab
æterno à Patre esse genitum Psalm. II. 8. Mich. V. 2. Qui enim
ab æterno est pater, ille vi relatorum etiam ab æterno habet
filium. Quod vero attinet ad processionem Spiritus S. à
Patre simul & filio, ignorari illa potest, non vero negari
ab iis, qui in luce versantur doctrina purcoris: propterea
quod processio à Patre expressis verbis asseratur Job. XV. 26.
à filio evidenti probetur consequentia, quia (1) vocatur
Spiit.

Trino

Patre

filio

spiritu S.

Spiritus JESU CHRISTI *Phil. 1. 19.* &c. (2) quia à filio
 mitti dicitur *Job. XV. 26.* Missio autem in tempore facta præ-
 supponit æternam illam Spiritus S. à filio DEI processionem,
 estqve illius declaratio ac manifestatio. Hic cum nobis
 sit cum græcis, qui negant Spiritum procedere à vel ex
 filio, aliqua controversia, illam non tam excutimus, quam
 paucis tantum delibabimus. Non immerito vero quaeritur,
 an negatio processionis Spiritus S. à filio Græcorum saluti
 detrimenti quicquam afferat? Edita est eorum Orthodoxa
 Confessio opera Panagiotæ Orientalis Occidentalisqve Impe-
 ratoris Majestatis Interpretis, in qua Mysterium Trinita-
 tis una nobiscum asserunt Græci. Confitentur p. 23. ὁ θεὸς
 εἶναι ἕνας (dictio græca minime pura, quam excusat Nestorius
 Patriarcha Sanctæ Urbis Hierosolymarum omnisqve Palæ-
 stina in præmissa præfatione) εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἕσιν μα-
 τρισωπόσιον, καθὼς εἶναι φανερὸν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν τῆ
 Σολῆρον ἡμῶν. ὁπῶς εἶπεν πρὸς τὰς ἀποστόλους τα. Πορευθέντες μαθη-
 τεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τῆ πατρὸς καὶ
 τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀπὸ τὰ ὁποῖα λόγια φανερώνε-
 ται, πῶς εἰς τὴν μίαν θεότητα εἶναι τρία πρόσωπα, ὁ πατὴρ, ὁ υἱὸς,
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον h. e. Secundum naturam & essentiam DEUS
 unus est; at personis trinus, quod ex ipsius Servatoris nostri ad Apo-
 stolos suos loquentis doctrina satis claret: Euntes docete omnes gen-
 tes, baptizantes eos in nomine Patris, Filii & Spiritus S. Unde
 filium & Spiritum S. & pag. 25. καὶ εἶναι ὁμοῦσια ἀλλήλοις, κατὰ
 τὴν διδασκαλίαν τῆ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννου, ὁπῶς λέγει. ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ
 μαρτυρούμενοι ἐν τῷ ἔρανον ὁπατήρ, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ ἔτι οἱ τρεῖς
 ἐν εἰσι h. e. Sibi invicem consubstantiales sunt, docente ita Johanne
 Evangelista (I. Joh. V. 7.) Tres sunt qui testificantur in celo, Pater,
 Verbum & Spiritus S. & hi tres unum sunt. Hoc tanta mentis
 credunt contentione, ut p. 26. ita scribant: καὶ τὰ φυλάττω-
 μεν

μεν τὴν πίσιν ταύτην ἀσφαλῶς καὶ σθερεῶς, καὶ δι' αὐτὴν ναὶ ἀποθνήσκω-
εν (ὅταν ἡ χρεία τὸ καλῶς) διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας, συνε-
γέμων καὶ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν ἔργων, ὧν τὰς ἀμειβὰς θέλομεν ἔχειν ἐν
θερανοῖς αἰωνίως. h. c. atqve hanc firmam & inconcussam servare fidem ;
illiusqve causa, si necesse sit, mortem oportere, debemus, ob spem nimi-
rum aeternae salutis nostrae adminiculantibus etiam bonis operibus nostris,
quorum praemia fructusqve sempiternos in celo percepturi sumus. Ex
quibus omnibus abunde constat, quod tribus personis ean-
dem tribuant essentiam, atqve honorem, quemadmodum
etiam appellant illas τρία πρόσωπα non tantum ὁμοῦσια, sed
etiam ἰσότιμα, interim tamen concedere nolunt Spiritum S.
ex filio processisse. Thesis enim ipsorum haec est: τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκἀπορεύεσθαι ἐκ μόνου τῆ πατρὸς ὡς πηγῆς καὶ ἀρχῆς
τῆς θεότητος. Spiritus S. ex solo Patre velut fonte ac origine divini-
tatis procedit pag. 119. addunt una, hoc esse firma fide creden-
dum, quod non CHRISTUS tantum docuerit, sed quod
orientalis etiam Catholica & orthodoxa crediderit Ecclesia,
& in secundo oecumenico Concilio communiter professsa
fuerit, atqve Symbolum sine ista appendicula καὶ ἐκ τῆ υἱῶ,
& ex filio, ratum esse iusserit. Imò vero gravi illas cen-
sura, qui haec adjecere verba, non modo Orientalis Eccle-
sia Orthodoxa ac Catholica perstrinxerit, sed etiam occiden-
talis Romana. Provocant ad Tabulas duas argenteas jussu
Leonis III. Papæ Romani in Æde S. Petri A. C. 809. fixas
ac propositas, in quarum altera Græcè, altera latinè illud
fidei symbolum, non adjecta ista particula, καὶ ἐκ τῆ υἱῶ &
ex filio perscriptum fuerit. Non de hujus rei veritate
altius repetenda sumus solliciti, sed potius quid de ipsa con-
troversia sentiamus, aperiemus. Cum Græci constantis-
simè nobiscum unam eandemqve essentiam tribus personis
esse communem affirmant, tresqve illas personas ejusdem
esse & æternitatis & honoris, credant, nec quicquam de
tanti

canti mysterii Sanctitate detrahant, non ipsos vel ideo da-
 mnandos putamus, propterea quod negent Spiritus S. pro-
 cessionem à filio, imprimis cum dicant, se consequentiarum
 evidentiam non videre. Non enim illa dicendi ratio: τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τῆς υἱῆς, Spiritus S. procedit ex
 filio, κατὰ τὸ ῥηθὲν in Sacris literis reperitur. Quod si igi-
 tur non meliora nec certiora per consequentiam è Sacris
 literis elicere possint, cum per omnia Trinitatis doctrinam
 illibatam servant ac integram, res est conscientia, contra
 quam si quicquam afferant, ipsi iudicio DEI sunt commit-
 tendi. Krom. in Theol. Posit. Polem. Proem. p. 6. Scherzerus
 una cum Hulsemanno existimat, inique propter hoc dogma
 anathematizatos à Latinis Græcos. Differentia tantum
 videtur initio constituisse in vocum discrepantia. Latini enim
 processionem à Patre & filio, Græci processionem a Patre
 per filium acerrime defenderunt. Quæ apparens contra-
 dictio facillime conciliari potuisset. Nam si communis spe-
 ctetur vis spirativa, & à Patre, & à filio simul per æternam
 spirationem Spiritus S. processit: Sin vero ordo persona-
 rum consideretur, omnino dici potest, quod Spiritus S. proce-
 dat à filio per Spiritum S. Sed cum utraqve pars voces suas
 retinendas putaverit, dissidium inde perpetuo legendum
 est exortum, & inimicitia secuta, quæ multam Ecclesiam in-
 vexit mala. Ita ex scintilla parvâ magnum sæpe exoritur
 incendium.

§. IX.

Verum redeo ad viam, à qua videor non nihil deflexisse,
 sequitur, quod tertio necessario præsupponatur ad fiduciam
 in DEUM consequendam unio personalis duarum in Christo
 naturarum, quod verus sit DEUS atque verus homo & qui-
 dem ἀναπόλητος. qui nisi fuisset, peccata sanguine suo expi-
 are non

Unio Personarum

C

are non potuisset, *Hebr. VII. 26.* Nec obedientia ejus activa & passiva, sive vitæ & mortis ignota esse debet, à qua fides omnem sibi vindicat valorem (4) crediturus sciat, se totum peccato esse infectum, iræ divinæ atqve pœnis præsentibus ac æternis obnoxium, omnibus miseriis immersum, ex quibus propriis viribus eluctari non possit. Tantam miseriam, qui non agnoscit, nec de CHRISTO omnia bona reparante erit sollicitus (5) in mente hominis credituri præsupponitur notitia, licet non distincta tamen confusa, de immortalitate animæ, mortuorum resurrectione, novissimo judicio, salute & damnatione æterna. Vita æterna ad præsupposita pertinet fidei, si ea consideretur, ut melior status hanc vitam consecuturus. Nam si quis ejus per Christum adipiscendæ flagret desiderio jam ipsam ingreditur fidem, *2. Tim. IV. 8.*

§. X.

*Supplementa Ambrosii
ad
Rom.*

*in
tr.*

*ad
Gal.*

Dogmata fidem quæ intrinsicè constituunt sunt, quæ definitionem fidei salvificæ ingrediuntur, ut *Kromayerus* docet *loc. cit. pag. 4.* Fides autem justificans est fiducia, quæ homo peccator firmissime credit, DEUM propter filii in carnem missi & passi meritum sui misereri in individuo, vitamque æternam sibi condonare. Unde hi fluunt *Articuli Fidei constitutivi.* (1) Quod DEUS velit misereri hominis peccatoris. Universalitas autem benignæ erga homines voluntatis immediate præsupponitur. Universalitate enim hac nondum cognita, nemo eam in individuo firma cordis fiducia sibi tribuere potest. (2) Quod CHRISTUS *Jesus Christus* sanguine suo hominum expiaverit peccata. CHRISTUS autem *Jesus Christus* cognoscendus fideque amplectendus, & quidem ut DEUS propter justitiam DEI infinitam, cui erat satisfaciendum, ut homo propter jus propinquitatis & participationem

tionem sanguinis, qui pro peccatis erat effundendus, *Hebr. II. 14. IX. 22.* De universalitate meriti CHRISTI idem quod de gratia patris universali ferendum est iudicium. (3) Ipsam fidem ingreditur individualis partæ à CHRISTO gratiæ applicatio, quæ fiduciæ nomine venit, & notitiam atq; assensum præsupponit, *Gal. II. 21.* Vita etiam æterna ad ipsam fidei pertinet constitutionem, quippe quæ finis habet rationem, *1. Petr. I. 9.* ubi $\tau\epsilon\lambda\epsilon\sigma\iota\varsigma$ $\pi\acute{\iota}\sigma\tau\epsilon\omega\varsigma$ vocatur. Quemadmodum enim nemo stadium decurrit, nisi præmium sibi habeat propositum: Ita nemo fidei ingreditur atque emittitur stadium, qui non simul æternæ salutis præmia sibi polliceatur, *1. Cor. IX. 24. seqq.*

§. XI.

Consideranda tandem & dogmata fidem jam constitutans consequentia, quibus non positis & ipsa interit fides. Huc spectat (1) DEI æternitas non quatenus immutabilitatem, sic enim ad præsupposita pertinet fidei, denotat, sed durationem initio carentem atq; sine, quæ credenda est, ut spem habere possimus certissimam de salute nostra æternum duratura, quæ inanis esset, nisi certi essemus, DEUM esse, qui perpetuo sit existurus. (2) Sanctitas DEI non abstractè, sed relativè considerata, vel ut alii loqui amant, sanctificatio DEI effectiva, quæ nisi fidem sequitur, indicium est certissimum eam, vel profus non admissam esse, vel peccatis jam excusam. (3) Et justitiæ DEI suus hic concedendus locus, quæ à sanctitate simulata revocat credentes, & in ærumnis solatur, non calamitatem, quam sustinent in perpetuum esse duraturam. Referunt huc (4) communicationem idiomatum in CHRISTO atque operationum, quam creditu necessariam putant non tam necessitate simplicis, quam expedientiæ. Ad eos enim hæc præcipue pertinet

*Dogmata
fidem
constitunt*

2

3

4

5
6.
rinet doctrina, qui in myſteriorum cognitione jam ſunt exercitati, interim tamen cum hodie abſtruſiſſima rerum divinarum myſteria ſumma enucleantur atqve tradantur perſpicuitate, nec ea illos fugere debet, qui nondum ad exercitatorum pervenerunt ~~et~~ atqve perfectionem, ne fiducia concepta detrimenti quicquam capiat. Nec (5) ignotum eſſe debet credentibus dogma de officio CHRISTI regio. CHRISTUS enim niſi credatur is, qui nos tueri poſſit atqve defendere contra hoſtes fidei inſidiantes atqve fini fidei, fides ipſa mox expirabit. (6) Ad confirmandam fidem credere etiam neceſſarium eſt eſſe Eccleſiam, in qua verbi divini vigeat prædicatio ac Sacramenta legitime uſurpentur, tanquam media fidei conferendæ atq; corroborandæ. De Sacramentis non nihil monendum. Baptiſmi neceſſitatem traditam leges. *Job. III. 5.* Quamquam quod ad notitiam ejus attinet, infantum atqve adultorum diſpar eſt ratio. Infantes efficiam potius ſentiunt, quam de cauſa efficiente, aut finali cogitant: Adultus autem prius per verbum informandus, ut inde concipiat fidem, quam ad hujus Sacramenti uſurpationem admittendus. Fides enim in Baptiſmo obſignatur, *Rom. IV. 11.* Ad Sacramentum Cœnam nemo niſi probè informatus de ea ac fide jam concepta accedere debet, *1. Cor. XI. 27.*

§. XII.

Ut omnia nunc in ſummam cōtrahamus. Dogmata, quæ ſimpliciter creditu ſunt neceſſaria, & quorum etiam damnat ignorantia, omnium Theologorum conſenſu, quem Sacræ effecere literæ, hoc articulorum vinculo connexa cohærent: DEUS triunus *Job. XVII. 3. 1. Joh. V. 7.* intenſiſſimo in univerſum genus humanum nullo & nemine excepto amore commotus, *Job. III. 16.* omnibus hominibus peccatoricus

catoribus, peccatis agnitis, *Rom. II. 32. 2. Petr. III. 9.* propter CHRISTUM ejusque sanguinem pro omnibus hominibus effusum, *Hebr. II. 9. IX. 12. 22.* Verbo patefactum, *Aclor. X. 43. Job. XX. 31.* fide apprehensum peccata condonat, *1. Job. I. 7.* justitiam à CHRISTO partam imputat, *Es. LIII. 2. Rom. III. 24. 25. Cap. IV. 5. Cap. X. 4. 2. Cor. V. 21.* & vitam largitur æternam, *Marc. XVI. 16. Job. VI. 40.*

§. XIII.

Dogmata recensita dum simpliciter creditu ad salutem necessaria afferuntur, id intelligendum de iis, quibus spatium relinquitur cogitandi. Necessitas enim illa interdum limitatur ab articulo temporis. Distingvendum inde inter eos, qui convertuntur in puncto mortis, & inter eos, quibus adhuc spatium conceditur cogitandi. In illis nonnunquam ad fidem concipiendam non prærequiritur, quod in his tamen necessario præsupponitur. Ita in illis fides accendi potest, licet de causa organica verbo scilicet Θεοπέτυχα antecedenter non cogitent. Hi vero neutiquam fidem concipient ex prædicatione, nisi prius ipsis de infallibili ejus divinitate constet. *Feuerb. Synt. II. Diss. 3. pag. 1468.* alias pie morituris hanc articulorum creditu necessariorum præscribit summam, ut moriamur in CHRISTO, DEO, homine, nostro Propheta, Sacerdote, Rege, Mediatore, Salvatore vitæque Principe & Auctore, *Aclor. III. 15. Hebr. II. 10.* pro nobis passo ac mortuo & propter nostram justitiam resuscitato, &c. eumque vera & constanti fide apprehendamus & invocemus: Tum beati in eo Domino vivimus ac morimur, & cum eo in æterna vita semper regnabimus & triumphabimus.

§. XIV.

Ipsa præterea sapientia & fides gradus quoque admittit. Et licet non eosdem omnes Christiani æqualiter in

capitibus Christianæ religionis progressus fecerint, tamen DEI serua voluntas exigit, ut ad perfectionem viribus supernè acceptis strenuè contendant, *Hebr. VI. 1. Col. 1. 9. Eph. IV. 13. 14.* Proinde Christiani est cuiusvis, ut sedulo incumbat in doctrinæ Christianæ capita melius subinde addiscenda, atqve ex Sacris literis confirmanda, nec ullo modo id neget, quod Spiritus S. in verbo afflatu suo perscripto perspicue tradit, quanquam humana ratio mysteriorum divinorum cognitione longe inferior perfectam in hac vita non obtinet renovationem, & vel millies Scripturæ revelationi contradicere videtur, *Feuerb. l. c. pag. 1468.*

§. XV.

Discrimen etiam fides simplex constituit inter ea, quæ fidei definitionem ingrediuntur & immediate præsupponuntur quæq; mediate; Illorum cognitio explicita necessaria ad salutem, horum notitia tantum requiritur implicita. Quod si quædam longius sunt remota ab iis, quæ fidem intrinsecè constituunt, eorum ignoratio simplex salutem non nocet: Quæ vero profus non ad fidem conciliandam spectant, etiam ignorantia κατὰ διάθεσιν ignorari possunt. *Krom.*

§. XVI.

Et ut eorum quoque faciamus mentionem, quæ simplex fides per legitimam consequentiam deducit, licet non inter ipsa principia fiat recensenda, quæ est verbum DEI θεόμνησον, sunt tamen principia orta ex primis ac propterea credendorum ac faciendorum norma. Nulla autem hic alia à nobis asseritur consequentia, quam quæ ex ipsius Spiritus S. sensu Sacris Literis comprehenso probè, evidenter, atq; infallibiliter elicitur, nec ulla indiget demonstratione, quàm *DEUS dixit!* Sic mysterium de Sacro-S. Trinitate hac ab Orthodoxis exprimitur atq; asseritur propositione:
propo-

Tres sunt personæ in una eademq; essentia divina, vel una est essentia divina & tamen tres personæ ejusdem essentiaæ A. C. quæ verba quidem non *namè* & *in* in Sacris Literis habentur, interim tamen per evidentissimam ex primo principio fluunt consequentiam, quod tale est *1. Job. V. 7. Tres sunt, qui testantur in caelo, &c.* Quapropter illa propositio tres sunt personæ in una eademqve essentia divina, vel, una est essentia, &c. principium est ex primo ortum, tanquam norma credendi recipienda. Perinde namque sunt ea, quæ ex Scripturis (legitime & necessario) colliguntur, atque ea, quæ scribuntur, inquit *Nazianzenus L. V. de Theol. ex quo Quenst. Syst. Th. P. I. pag. 36.* Evidentiæ autem gradus non genere differentes constituunt consequentias, quod quidem ad auctoritatem pertinet, sed diversa tantum inde in mente hominis existit notitia. Nam ratio, quæ porismata ex primis eliciuntur principiis, alia est facilior, alia majore laborat difficultate.

§. XVII.

Ad controversias tandem de religione exortas ut etiam deveniamus, simplex fides sibi maxime gratulatur, si omni contentione liberata in DEI, atque JESU dulcissimi contemplatione suaviter requiescere possit. Turbatur enim mens, fidei suavitas ex JESU vulneribus, & Spiritus S. testimonio resultans non nihil videtur imminui, si perpetuis angamur controversiarum molestiis. Interim nec controversiarum tractationem simplicitas fidei prohibet, aut abolet, sed si hæretici Ecclesiam aggrediantur aut Schismatici ejus arctissimam tentent diffecare unionem, svadet potius, ut ingruenti malo obviam eatur, & contradicentium ora virtute Spiritus S. & verbi divini ad silentium redigantur *Tit. I. 9. 11.* Hoc enim nisi fiat, facile fides corrumpi potest, animus simpliciter credentium nihil tale metuentibus. Cavet vero simplex

simplex fides simul, ne propter λογομαχίας & inutiles quæ-
stiones lites moveantur 1. Tim. VI. 4. 20. 21. Quocirca melius
omnino consuleretur Ecclesiæ salutem, si quas quisquam opi-
niones peculiare à communi reliquorum Orthodoxorum
sententia discrepantes non evidenti sed probabili aliqua
consequentiâ etiam ex Sacris literis haustas fovcat, secum
in pectore reclusas retineat, nec in vulgus emanare patiatur.
Facile enim inde fieri potest, ut lites existant, vel schisma
aut hæresis exoriatur. Ultramque autem Ecclesiæ pestem
simplex fides detestatur, quæ præterea etiam inimica est non
tantum ignorantie & addubitationi Eph. VI. 18. Jac. 1. 6. sed
etiam religionum commisioni 2. Cor. IV. 14. seqq. Nos vero
ut DEUS in simplici conservet fide, simplici mentis devo-
tione rogamus, quo tandem & nobis cum omnibus usque ad
finem vitæ perseveranter credentibus vita contingat
æterna fidei simplicis certissimus

FINIS.

S. D. G.

*Errata, quæ in Dissert. deprehensa sunt,
typographica legenda sunt sequen-
ti modo:*

In Præf. lin: 4. ante fin: rationem pro: ratonem
lin: pen. proposituri pro: propositrui. §. I. l. ult: optima
fides pro: optima. Fides. §. IV. l. 15. ab init. hominum
pro: hominnm. l. 20. Ουαλενίης pro: ααλενίης l. 21.
διαΦερον]⊙ pro: διαΦερον]⊙ l. 45. ἐστιν pro: ἐσιν l. 46.
χειριανός pro: χεισιανός §. VIII. l. 58. ἁγιον pro: ἁγιον.
l. 82. ἐκπορεύεσθαι pro: ἐκἀπορεύεσθαι l. 83. Divinitatis pro: di-
vinitais l. 106. ἡ ὑιῶ pro: ἡ ὑιῶ l. 5. ante finem: à Pa-
tre per Filium pro: à filio per Spiritum S. §. XVII. l. 13.
animis pro: animus.

*Plura si occurrant, H. L. benevole observet quæso atq; emen-
det,*

00 A 6275

ULB Halle

3

002 840 510

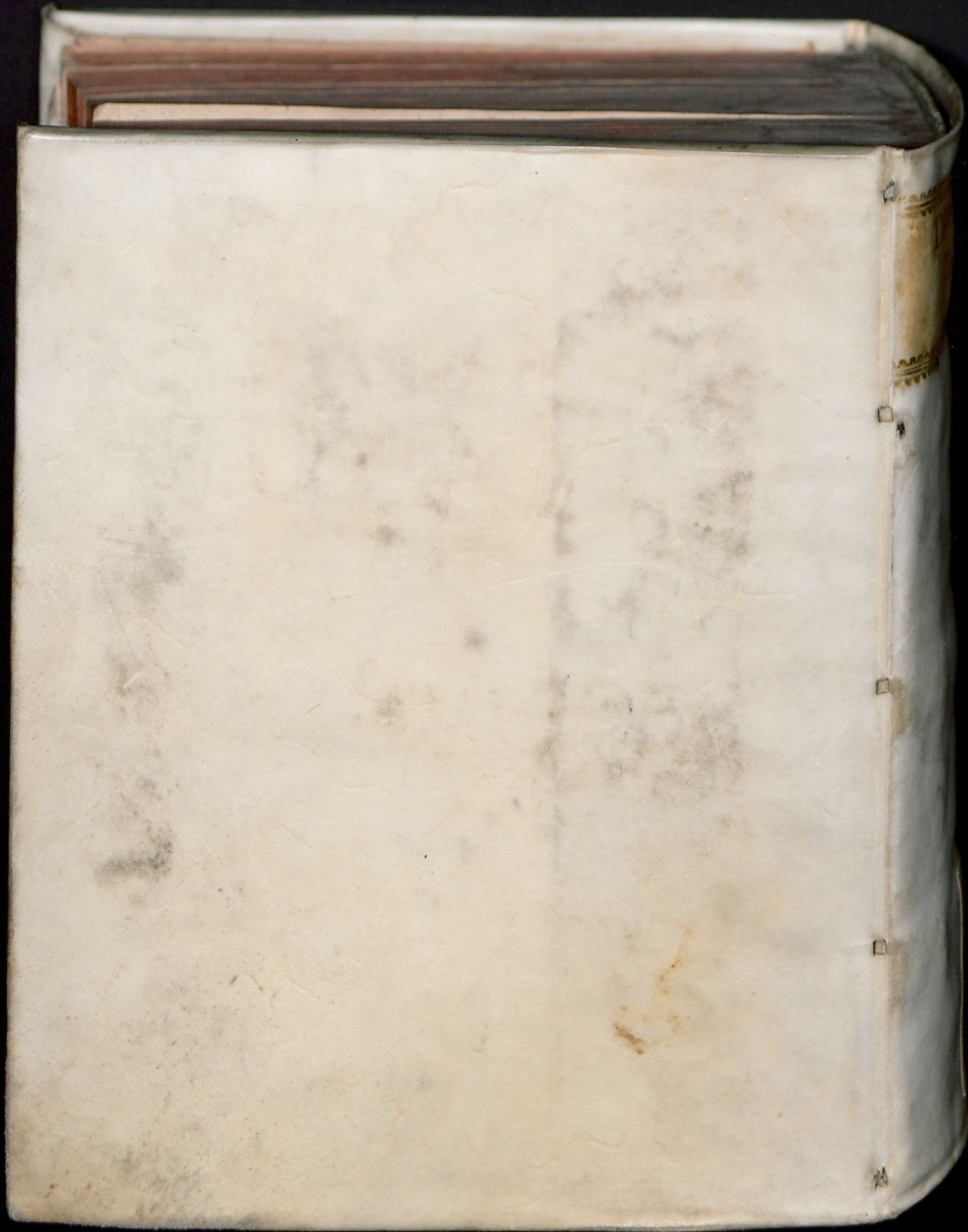
Sb.

Repro ✓

VSA

Higl.

DISSERTATIO THEOLOGICA
DE
FIDE SIMPLICE

quam.
Consensu Amplissimæ Facult. Theologicæ
SUB PRÆSIDIO

VIRI MAGNIFICI, SUMME REVERENDI, AMPLISSIMI
ATQVE EXCELLENTISSIMI,
DOMINI

D. JO. FRID. MAYERI,

Sacri Palatii Cæsarei Comitis, Consiliarii S. Reg. Maj. Svcc.
Sereniss. Duc. Holfatiæ, & Reverendissimæ Abbatissæ Qvedlinburgensis in
Sacris Primarii; Universitatis Gryphiswaldensis Pro-Cancellarii Perpetui,
& Professoris Theologiæ Primarii, Consistorii Regii Præsidis, Pomeraniæ
Svecicæ Rugiæq; Superintendentis Generalis; Facultatis Theologicæ
h. t. DECANI, atqve Academiæ RECTORIS,

Patroni Sui summâ observantiâ colendi,
PRO LICENTIA

consequendi Doctorales in Theologiâ honores
placidæ Eruditorum Disquisitioni

ad d. 25. Octobr. 1702.

offert.

JOACH. FRID. *Schmidt* /

Ecclesiastes Stargardensis.

GRYPHISWALDIÆ,

Tras DANIELIS BENJAMINIS Starckens/
Reg. Academ. Typogr.

39